זנתה: שדר ליה. אנטונינום לרבי עשב ששמו גרגירא רוק"א בלע"ז

והבין רבי מה לי ולעשב הזה ודאי סימנא הוא דשלח לי גרגירא נגרר׳

ליה. רבי כוסברתא בלע"ז אלוינאר"א.

כלומר שחוט הבת כוס ברתה שתי

מלות: הדר שדר ליה. אנטונינום

כרתי בלע"ז פורי"ש. כלומר אם כן

יכרת זרעי: הדר שדר ליה חסת.

לייטוג"א בלע"ז. כלומר חוס עלה:

מטרחתה. דיחסקחות של עור כמין

שקים גדולים: [וחיטי אפומייהו. שאם

יפתחו השקים רואים החטים ולא

יבינון: ודחתו מינייהו ניפוק עלייהו.

היולאין מבניך יוליאו הולאות למלכי

רומי העומדין אחרי על סמך הממון

הלו: נקרתא. מערה. לשון נקרת

הלור (שמות לג): לביתיה דרבי. ללמוד

תורה: משמש ליה. משמש לפניו

בקעודה: שמה אדום. בגיהנס

משתעי קרה: מי שיש לו נימה ברגלו.

בשר מת ומלערו: ויחיה. ויבריה:

כל דוכי מלכא. נולח את המלך

בדברים בושת הוא למלך ומשפט האיש להשליכו: לקמוניא חלילא.

בית מלא עפר: מטרוניתא. רומית:

אילפא. ספינה: בלא מיכסא. כלומר

אוי לך הואיל ועליהן אתה נהרג שלא

מלתה את עלמך ותטול חלק עמהם:

והיתה לחהרן ולבניו. בלחם הפנים

כתיב וכהן 6 נוטל מחלה כדאמרינן

בסדר יומא (דף יו:) ונוטל חלה אחת

משתי חלות של עלרת וארבע או

חמש ממעשה לחם הפנים והתם

מפרש לה דפלגא היא. והכי נמי

השוה אותי נגד כולן שהזכיר שמי לבד:

יו) [בעד פינונו], ל) [עבונ קיב: עירובין כד.], ג) [נ"ל לימא], ד) [מגילה טו.], ס) [נ"ל היא], ו) [מענית ג:

ט) ובדברים כח פס' סח

מתרגם ירושלי באניות באילפיא], י) יומא יו:

סנהדרין כא. ב"ב קמג., כ) [לקמן יו. יח.], ל) בע"י: וכהן גדול, מ) [ערך כרת

ל'], () [ועי בערוך שכתב עוד פירוש אחר והוא

כפירוש רש"ין, ם) [היו ליתה

בס"חו, ע) וברכות נח. סב: סנהדרין עב.], פי [היו ליתה בס"ה], לי [בע"י הראשון

נוסף: וה"ק כל נשיאיה והיינו האפיפיור אמרכל

ממונה על כל הנולרים].

(1 ,[5

י) [סנהדרין לט.], [ל"ל למלכא],

לו א מיי׳ פ״ד מהלכות א מיירי פיידי מטכנות תמידין ומוספין הלכה יד:

לעזי רש"י

רוק"א [אורוג"א]. גרגיו (צמח). אלוינאר"א [אליינדר"א]. [פוריל"ש]. ררשים (ירק מאכל).

רריוו חוואל פי׳ גרגירה זיוחה גירה מלשון הנואף דמתרגמי׳ גיירא. שדר ליה כוסברתא כלומר הרוג ברתך כוס ברתא שדר ליה כרתי כלומר אם יהרגנה יכרת זרעו שדר ליה חמא ושבקה: פי' נקירתא היתה מערה חפורה תחת הקרקע מבית אנטונינוס עד ביתו של רבינו הקדוש שהיה אנטונינוס בא דרך המערה בכל יום בסתר אצל רבי והיה הורג העבדים שהיו באיז עמו כדי שלא יגלו באן ככו כו שלא גלו הדבר לבני אדם ובעת שמצא ר' חנינא יושב לפני רבי אמר לו למה שלא ימצא כאן אדם בעת בואי אליך אמר לו לית דין ילוד אשה כלומר מלאך הוא אמר לו אם כז יצא ישלח לנו הישו כן יצא ישלוו לנו ווישן בחוץ והוא העבד ההרוג כלומר אם הוא מלאך יחיה אוחו וופק ואשכחיה דהוה קטיל בעא רחמי עליה ואחיה וכו׳. תניא לא יהיה שריד לריח עשו שמה אדום מלכיה ולא כל מלכיה [כל נשיאיה ולא כל שריה מלכיה ולא כל מלכיה] פרט לאנטונינוס וכל נשיאיה דהוא איגייר דההוא קיסר . דהוה סאני ליהודאי ואמר לחשיבי דמלכותא מי שעלתה לו נימא ברגלו יקטענה ויחיה או יניחנה יקטענה דיוויה או יניונה ויצטער אמרו לו יקטענה ויחיה אמר לו קטיעה בר שלום חדא דלא מצית כארבע רוחות השמים וגו' כשם שאי אפשר אפשר לעולם בלא ישראל ואי קטלת להני דשכיחי גבך קארו לך מלכותא קטיעא אמר ליה [מימר] שפיר קאמרת מיהו כל שפיו קאמות מיהו כל מאן דזכי למלכא שדו ליה [לקמוניא] חלילא פי׳ לכבשו האש. פי׳ אילפא ספינה כי קא שאדו ליה לקמוניא אמר כל נכסיי לרבי עקיבא ולחביריו יצא ר"ע ודרש והיתה לאהרן ולבניו לאהרן לאהרן ולבניו לאהרן מחצה ולבניו מחצה כך זה לרבי עקיבא מחצה ולחביריו מחצה יצתה

ישרך דיה בוסברתא. לפ״ה קשה מה עלה בדעתו של רבי מתחלה - ולימא ליה. בפרהסיא: דלמא מצערי ליה. לרבי: עבדה איסורא. לומר שישחטנה ועוד קשה שלבסוף חזר בו רבי מעלמו לכך נראה כפירוש ר״ח והערוך מי שדר ליה גרגירא כלומר נאפה גירא הנואף והנואפת תרגום ירושלמי גיירא וגיירתא שדר ליה כוסברתא ונמשך לב גירא עם הנואפים (4) יודע היה ללמוד אנטונינוס: שדר

כמה על הלונה והוכיחנה בחחר

ואנטונינוס לא הבין מה ששלח לו והיה סבור שאמר שחוט הבת ושדר ליה כרתי כלומר וכי תתן לי עלה שיכרת זרעי שדר ליה חסא כלומר לא שלחתי לך אלא שתחום עליה כלומר וכסה אותה אמרתילך י: חד קמיל אבבא דבי רבי. וח"ת והלח שפיכות דמים הוא משבע מצות ואפילו לישראל אסור דהא תניא (לקמן כו.) העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא היו 🕈 מעלין ולא מורידין וי"ל שהיה ירא פן יודיעו הדבר אל השרים והיו גורמין להרגו ואמרינן ש אם בא להרגך השכם להרגו עי"ל שהיה בורר המינים והמסורות דאע"ג דאין מינים באומות לענין קבלת קרבן מידם לענין הורדה איכא כדפריך בפ״ק דחולין (דף יג:) השתא דישראל היו © מורידין דעובדי כוכנים מיבעיא: אמך דיח א״כ לימא ליה להאי דקאי אבבא וכו'.ר׳ אלחנן פירש דל"ג אם כן דאי א"ל (ב) היה לו לרבי חנינא להבין שהיה מת דאם היה ישן מה גבורה יש להקין אדם משנתו. אמרינן במדרש חלב מטמא חלב מטהר כשנולד רבי גזרו שלא למול ואביו ואמו מלוהו שלח קיסר והביאו לרבי ואמו לפניו והחליפתו אמו באנטונינוס והניקתו עד שהביאתו לפני קיסר ומלאוהו ערל ופטרום לשלום ואמר אותו הגמון אני ראיתי שמלו את זה אלא הקב"ה עושה להם נסים בכל עת ובטלו הגזרה ואמרי׳ נמי בירושלמי שלסוף למד אנטונינוס תורה ונתגייר ומל עלמו: ה"ג: בל נשיאיה ולא כל שריה פרט לקטיעה וכו'. ולא גרס שריה ולא כל שריה דקרא כתיב מלכיה וכל נשיאיה לי ואור"י דנשיא הוא הישיש שמפורש בספר יוסיפוז שנשבעו רומיים שלא להמליך עליהם עוד מלך בשביל אחד שלקח אשה אחת בחוקה אלא שהיו ממנים ישיש אחד ולו שלש מאות יועלים ולסוף כמה שנים מלך עליהם אחד בחזקה שמתה אמו בלדתה ונבקעת בטנה ומלאוהו חי ומלך עליהם ונקרא קיסר בלשון רומי והוא לשון כרות בעברית ועל שמו נקראו כל המלכים שלאחריו קיסר: ואר לה לאילפא דאולא בלא מכסא. וא״ת והא אמרינן פרט לאנטונינוס אע"ג דאזל בלא מכסא ויש לומר שגם הוא נימול דגרסינן בירושלמי דמגילה (פ״א) א״ל אנטונינוס לרבי את מאכילני מן לויתן לעתיד לבא א"ל אין א"ל מן אימר פסחא לית את מאכילני ומן לויתן את מאכילני א"ל מה אעביד לך דהא כתיב וכל ערל לא יאכל בו כיון דשמע כן אזל וגזר

ולימא ליה מימר [בהדיא] אמר שמעי 4 (בי) חשובי רומי ומצערו ליה ולימא ליה בלחש משום דכתיב יכי עוף השמים יוליך את הקול הוה ליה ההוא ברתא דשמה גירא קעבדה איסורא שדר ליה גרגירא שדר ליה כוסברתא שדר ליה כרתי שלח ליה חסא כל יומא הוה שדר ליה דהבא פריכא במטראתא וחיםי אפומייהו אמר להו אממיו חימי לרבי אמר [ליה רבי] לא צריכנא אית לי מובא אמר ליהוו למאן דבתרך דיהבי לבתראי דאתו בתרך ודאתי מינייהו ניפוק עלייהו ה"ל ההיא נקרתא דהוה עיילא מביתיה לבית רבי כל יומא הוה מייתי תרי עבדי חד קטליה אבבא דבי רבי וחד קטליה אבבא דביתיה א"ל בעידנא דאתינא לא נשכח גבר קמך יומא חד אשכחיה לר' חנינא בר חמא דהוה יתיב אמר לא אמינא לך בעידנא דאתינא לא נשכח גבר קמך א"ל "לית דין בר איניש א"ל "(אימא) ליה לההוא עבדא דגני אבבא דקאים וליתי אזל ר' חנינא בר חמא אשכחיה דהוה קטיל אמר היכי אעביד אי איזיל ואימא ליה דקטיל יאין משיבין על הקלקלה אשבקיה ואיזיל קא מזלזלינן במלכותא בעא רחמי עליה ואחייה ושדריה אמר ידענא זומי דאית בכו מחיה מתים מיהו בעידנא דאתינא לא נשכח איניש קמך כל יומא הוה משמש לרבי מאכיל ליה משקי ליה כי הוה בעי רבי למיםק לְפוריא הוה גחין קמי פוריא א"ל סק עִילִואִי לפורייך אמר לאו אורח ארעא לולזולי

אדרכן. שר שבעובדי כוכבים היה: נתפרדה במלכותא כולי האי אמר מי ישימני מצע תחתיך לעולם הבא א"ל אתינא לעלמא דאתי א"ל אין א"ל והכתיב בלא יהיה שריד לבית עשו בעושה מעשה עשו תניא גמי הכי לא יהיה שריד לבית עשו יכול לכל ת"ל לבית עשו בעושה מעשה עשו א"ל והכתיב נשמה אדום מלכיה וכל נשיאיה א"ל מלכיה ולא כל מלכיה כל נשיאיה ולא כל שריה תניא גמי הכי מלכיה ולא כל מלכיה כל נשיאיה ולא כל שריה מלכיה ולא כל מלכיה פרט לאנטונינום בן אסוירום כל נשיאיה ולא כל שריה פרט לקטיעה בר שלום קמיעה בר שלום מאי ס(הוי) דההוא קיםרא דהוה סני ליהודאי אמר להו לחשיבי דמלכותא מי שעלה לו נימא ברגלו יקטענה ויחיה או יניחנה ויצטער אמרו לו יקטענה ויחיה אמר להו קטיעה בר שלום חדא דלא יכלת להו לכולהו דכתיב ⁴כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם ימאי קאמר אלימא דבדרתהון בד' רוחות האי כארבע רוחות לארבע רוחות מבעי ליה אלא כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א לעולם בלא ישראל ועוד קרו לך מלכותא קשיעה א"ל "מימר שפיר קאמרת מיהו כל דוכי "(מלכא) שדו ליה לקמוניא חלילא כד הוה נקטין ליה ואזלין אמרה ליה ההיא מטרוניתא ווי ליה ©לאילפא דאזלא בלא מכסא נפל על רישא דעורלתיה קטעה אמר יהבית מכסי חלפית ועברית כי קא שדו ליה אמר כל נכסאי לר"ע וחביריו יצא ר"ע ודרש זוהיה לאהרן ולבניו ממחצה לאהרן ומחצה לבניו יצתה בת קול ואמרה קטיעה בר שלום מזומן לחיי העוה"ב סבכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים אנמונינום שמשיה לרבי אדרכן שמשיה לרב כי שכיב אנמונינום א"ר נתפרדה חבילה כי שכיב אדרכן אמר רב

תורה אור השלם גם בְּמַדְעֵך מֶלֶך אַל הַבְּלֵך הַלְל וּבְחַלְבִי מִשְׁבְּבְךְ יָּינִייָּנֵ בְּיִּיְּבָּּרְ אַל תְּקַלֵּל עָשִׁיר בִּי עוֹף הַשָּׁמַיִּם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל

ובעל כּנָפִים יַגֵּיד דָּבָר:

2. וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵּית יוֹטַף לֶהְבֶּה וּבֵּית עַשְּׁוֹ לְקַשׁׁ וְדְלְקוֹּ בְּהָם וַאֲבָלוֹם וְלֹא יִהְיֶה שְׁרִיד לְבֵית עַשְׁוֹ כִּי יִיְ דְּבֵּר:

עובדיה א יח ובל נשיאיה אשר נתנו בַּגְּבוּרְתָם אֶת חַלְלֵי חָעָר בְּגְבוּרְתָם אֶת חַלְלֵי חָעָב הַמָּה אֶת עֲרַלִּים יִשְׁכָּבוּ ואָת יֹרְדֵי בוֹר:

יחזקאל לב כט ייקר. בערך... 4. הוֹי הוֹי וְנָסוּ מֵאֶרֶץ צְפּוֹן נָאָם יְיָ כִּי כְּאַרְבֵּע רוחות הַשְּׁמִים פַּרְשְׁתִּי אָתְכָם נְאָם יְיָ: זכריה ב י

ונואו בּי 5. וְהָיָה לְאַהָרֹן וּלְבְנָיו לְחָק עוֹלְם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי תְרוּמָה הוּא יִּשְּׁןְצֵּגִּיל בְּ הְּנֵּה מָאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזְּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם יִשְׂרָאֵל מִזְּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם תרומתם ליי:

שמות כט כח שנווז כט כוו וְהָיְתָה לְאַהֵרֹן וּלְבָנָיו וַאֲכָלָהוּ בְּמֶקוֹם קָדשׁ בִּי וַנְגַּבְּיֻאִים קּרָשִׁים הוּא לוֹ מֵאשֵׁי יְהֹוָה חָק עוֹלְם:

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה שדר ליה וכו' הנואפים (יודע היה ללמוד אנטונינום) תא"מ ונ"ב ס"ל אין (ב) תום' ד"ה אמר דאי א"ל הכי היה לו לר'

מוסף רש"י

לית דין בר איניש. אלא מלאך (שבת קיב: ערובין רד.). כשם שא"א כד.). כשם שא"א לעולם בלא רוחות. שלא יתקיים מרוב הבל וחמימות, כך א״א לעולם בלא ישראל. שאין העולם מתקיים אלא בשביל ישראל, והכי קאמר מרא כי כארבע רוחות

השמים פרשתי אתכם לרוחות העולם כדי שיתקיים, שנאמר (ירמיה לג) אם לא ברימי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שממי (תענית ג). דוכי למלכא. נולחו ומשמיקו בדבריו ומבישו (סנהדרין לש.).

ב״ק ואמרה קטיעה בד ב״ק ואמרה קטיעה בד בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים קטיעה קנה עולמו בשעה אחת. אנטונינוס שמשיה לרבי כי מת אנטונינוס אמר רבי נתפרדה חבילה. אדרכן שמשיה לרב כד מית אמר רב

גרמיה הדא אמרה איגייר אנטונינוס: